

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

*Çocukları yanlışlık-
tan kurtarmalı!*

Kendimde buldum:

*Balıkesir şehir planı
hakkında:*

Bitmiyen şikâyet:

Yayla kızı destanı:

*Türkiyeden bahseden
yeni bir kitap:*

Gordium düğümü:

Gıcırtilar

Bir konferans:

Öldüren haber:

*Hava tehlikesi za-
manında bombalar ve
zehirli gazlardan ko-
runmak için halhın
yapması icap eden
işler*

*Eminittin Çeliköz
Hamdi Arabacıoğlu*

*Refet Onurlu
Mefharet Tüzün
Kemâl Bayazıt*

*Cezmi Berktin
N. Âli
Ali Gül
Esat Budakoğlu
Necmettin Etik*

Kaynak Tahrir Hey'eti:

1 — Cezmi Tahir Berktin	Lise Türkçe öğretmeni
2 — Refet Onurlu	Lise Tarih »
3 — Refik Fikret Sağnak	Lise Edebiyat »
4 — Eminiddin Çeliköz	Lise Türkçe »
5 — Ekrem Çavuldur	Ticaret Odası BaşKâtibi
6 — Zekâi	Vilâyet Daimî Encümen BaşKâtibi
7 — K Kâni Akpınarlı	Serbest meslek Sahibi
8 — Rasım Kocabaş	Lise Türkçe öğretmeni

Kaynak Mülhakat muhabir azaları:

1 — İsmail Hakkı Akay	Konakpınar nahiyesi Müdürü
2 — Tahir Harimî Balcıoğlu	Edremit ticaretle meşgul, Müdekkikinden
3 — Ruhi Naci Sağdıç	Burhaniye — Pelitköy Edebiyatçı.
4 — Osman Balkır	Burhaniye — Şarköy öğretmenlerinden
5 — Mustafa Saman	Savaştepe Nahiyesi öğretmenlerinden
6 — Ali Kadir Balkan	Sındırgı Marif Memuru
7 — Kemal Üzer	Havran — DereViran köyü öğretmeni
8 — Mustafa Doğan	Bandırma öğretmenlerinden
9 — Selih Vecdî Bora	Gönen öğretmenlerinden
10 — Nuri Dundar	Dursunbey Ziraat muallimi

Çocukları Yanşaklıktan Kurtarmalı!

EMİNİTTİN ÇELİKÖZ

Kazalara işliyen kamyon, oto büs, otomobil gibi nakil vasıtalarının eyleştiği hanın ağzında yım. Dalacağım yol kapalı. Bir hırıltı beni ikaz etti:

Yoluna düzülmeğe çapalıyan büyük bir Ayvalık yolcusu oto büs, ileri geri hareketlerle her kesi yolundan alıkoyuyor ve sa kindiriyor.. İçi, kadın, erkek, çocuk, tıklım, tıklım dolu..

Nihayet, uzun bir solukla ileri atıldı. Artık gidiyordu.

«Hayırlı yolculuklar!» temenisi, dudaklarına ulaşmadan, içimde kurudu; yoluma yönelemedim: Kulaklarım uğuldadı; beynim zonkladı:

«Uğurlar olsun, Allah belânı zı versin.. Ayağınız kırılsın, bir daha uğramayın!»

Bu, otobüse doğru fırlatılan bir iki cümleydi. Kalbim burkuldu. Sesin geldiği tarafa gözlerimi diktim: Onbeş, onaltı yaşlarında üç erkek çocuğu.. Üçten birinin ağzı açılıp yumuluyor, elyile de şen şen işaretler yapıyor; diğer ikisi de kafa sallıyor.. Sanki arkadaşlarının söylediklerini tasdikliyordı.

Gözlerim, onlarla konuştu. Hatalarını anladılar. Utandılar mı bilmem!.. Fakat lâflarını tek

rarlıyamadılar.

Bu çocuklar, okumuş, yazmışlardı. Halleri, bunu pek açık söylüyordu.

— Öyleyse, bu yanşaklık, bu ilegüne benzemez lâfları savurma, neden ileri geliyordu; kaza nacakları neydi?

— Akılları sıra, muziplik etmek istemişler mi?

Diyeceksiniz.

— Ben, affediniz, böyle düşünemeyeceğim, mazur görünüz.

İlgililerin, böyle muzipliklerden, buna benzer yanşaklıklardan çocukları korumağa çalışmaları, çok lâzımdır.

Çocuklarımızın nefisüzzetlerini yükseltecek; etraflarını incitmiyecek, küçüklerini sevecek, büyüklerini sayacak duygularla eriştirilmesi, insanî durum ve tavırlar aşılması mektebin, ailenin, muhitin borcu bilinmelidir.

Çocuklarımızı, her noktada dimağı işler bir hale koymak, birinci vazifemizdir. Onları, paganlıktan, maymunluktan kurtarmak yarının işbaşına geçecek bu yavrularını muhitin âvareliklerinden; lâubaliliklerinden, yek diğerini tazip eder kaba şakalarla etrafını - sanki güldüren ve hakikatta - tiksindiren ya

Eski Devir ilhamlarından:

Kendimde Buldum

Etrafı görürdüm etraf gözüyle,
Vefayı arardım düşmüş sözüyle,
Zamanı görünce iğrenç yüzüyle,
Kendime vefayı kendimde buldum.

* *

Derdime deva yoktu bir yerde
Lokman da düşmüştü çaresiz derde,
Hakikat yüzünden kalkınca perde
Derdime devayı kendimde buldum

* *

Yüzlerde, sözlerde muhabbet, sevgi,
Bilmezdim kalpleri cehennem gibi,
Gördüm ki cânan da bir hain tilki
Kendime şifayı kendimde buldum.

Bilmem ki ne kadar vade inandım
Namusa yeminden, namusa kandım;
Er meydanında ben er var sandım.
Kendime bakayî kendimde buldum.

* *

Gittim derneğe muhabbet, zevk için
Sazlar ötmez olmuş; sözler de kin,
Kardaş da kardaşdan değilmiş emin
Kendime sefayı kendimde buldum.

* *

Ne yaman esrarla gizlenmiş zaman!
Sema da örtülmüş görünmez hemen,
Sönüyor kalplerki tütmesin duman!
Kendime semayı, kendimde buldum.

8 3 - 1917 HAMDİ ARABACIOĞLU

Nümune Çiftliği

Sivas

van hareketliler çevresinden
uzaklaştırmak ve böyle şeylerin
fenalıklarını duyurmak gerektir.

Çocukları, mahiyetini anla-
madıkları şeyler üzerinde azar-
lamak, dövmek tehlikelidir.

Çocuk, anlarsa dinler; hele fe-
nalığı duyarsa, ondan kaçır. Dö-
gülürse hırslanır; döğme tekrar-
lanırsa azar ve şımarır; şuuru
kabalaşır.

Onun için, çocuklarla konu-
şulması, herhangi bir mesele üze-

rinde hasbihaller yapılması, fe-
nalıkların gözleri önüne serilmesi
pek faydalıdır.

Çocuklarda sevgi, saygı duy-
guları yaratmak, büyüklüğe doğ-
ru ilk adımı attırmak demektir.
Analar, babalar, öğretmenler
ve eğitimciler bu cihetleri gözö-
nünde bulundurmalı, bir ödev
bilmek mecburiyetindedirler. Ki
bu gibi yavanlıklara, yayvan-
lıklara, yavaşlıklara rastlan-
masın!..

Balıkesir şehir plânı hakkında..

REFET ONURLU

Yeni Türkiye her sahada ide-
alizmle rasyonalizmi mezcede-
rek yürümektedir. Bugün ideal
bir cemiyet kurarken onun fonk-
siyonlarını yapabileceği muhiti
de temin etmek icap eder. İşte bu
muhitin temini zaruretidir ki Tür-
kiyenin ve Türkiye şehirlerinin
plânlaşmasını ve metodik çalış-
masını intaç etmiştir. Bu plân ve
metot işlerinde memleketimizde
nüfus ekseriyetinin köylü unsur-
dan teşekkül etmiş bulunduğu-
nu ve yeni kurulacak veya dü-
zeltilecek şehirlerin memleketin
ekonomik ve sosyal bünyesine
uygun ve modern hayatın bugün-
kü ve yarınki icaplarına cevap
verecek şekilde olmasını düşün-
mek lâzımdır. Bugün bu hakikat
Balıkesir plânı işi de çok mühim
bir yer tutar.

Balıkesir plânı üzerinde «Türk-
dili» gazetesinin açtığı ankete
cevaben şu tarzda mütalea yürüt-
mekteyim:

Evvelâ Balıkesirin bugün han-
gi tip şehirlerden olduğunu ve
sonra da istikbalde nasıl bir şe-
hir halini alacağını ve bu arada
Balıkesirin inkişafını gözönün-
de tutarak plânın hangi esas-
lara göre yapılması lâzımgeldi-
ğini anlatalım:

Bugün Balıkesirin hangi şehir
tipinde olduğu katî olarak kes-
tirilemez: Sanayi veya ticaret ve-
ya ziraat merkezi mi; Turist, tran-
sit veya sayfiye merkezi mi; Yok-
sa entellektüel veya spor merke-

zi mi? Halen şehir bunlardan hiç
birinin umumî vasıflarını göster-
memektedir. Yalnız köylülerin
toplandığı bir pazar yeri olması
ve Marmara mintakasıyla İzmir
yolu ve ve orta Anadolu ile şim-
ali garbî Anadolu [Çanakkale,
Edremit havalisi] nin birleşme
hattı üzerinde bulunması itibarıyla
bir hususiyet göze çarpmakta-
dır. Bu hale göre Balıkesir bu-
gün, tam manâsıyla değilse de,
bir köylü panayır yeri ve bir
transit şehridir.

Şehirin bu hususiyeti istik-
balde aynı olacaktır. Ve esas
vasfını teşkil edecektir. Zira Ba-
lıkesir vilâyeti köyleri çok ve
sık olan vilâyetlerden biridir.
Köylünün istihsalî arttığında ve
muhitile mütevazın kıymet ka-
zandığında ve yolları inkişaf et-
tiğinde oldukça geniş bir ovanın
bir kenarında kâin olan Balıke-
sirle köylünün münasebetleri da-
ha sıklaşacaktır. Balıkesir köylü
için pek uzaklara gitmeğe lüzum
kalmadan bir borsa ve bir mü-
badele merkezi olacaktır.

Diğer taraftan vilâyetimiz -her
ne kadar bir kısmı henüz işletil-
miyorsa da - zengin madenlere
maliktir. Bu madenler garbî Ana-
doluya hep Balıkesirden dağıla-
caktır. Bundan başka Balıkesirin
bugünkü Edremit ve Çanakkale
havalisi şosası üzerindeki müs-
tesna ve faal vaziyeti yarın
için bu mintakalara bir demiryö-
lünün inşası halinde bile değiş-

miyecek, bilakis Balıkesir daha faal bir rol alacaktır. Bu itibarla Balıkesir dajma bir mıntaka transit merkezi olarak kalacaktır.

Balıkesir'in bu köyler merkezi ve mıntaka transit yolu üzerinde oluşundan başka bir de bugün sessizce genişliyen entellektüel vaziyeti düşünelim. Bugün Balıkesir şimali garbî Anadolu'da tek lise ve öğretmen okulu merkezidir. Bursa, Kütahya, İzmir muhitleri Balıkesir ve Çanakkale vilâyetleri talebesinin kolayca gidebilecekleri ve yaşayabilecekleri bir muhit değildir. Mıntakamızın orta tahsil talebesi de miryolunun bulunması, kara muvasalasının intizam ve ucuzluğu ve Balıkesir hayatının da sadeliği dolayısıyla Balıkesirde toplanmaktadır. Balıkesir'in İstanbul, Ankara ve İzmir gibi entellektüel merkezlerle doğrudan doğruya ve kolayca münasebette oluşu Balıkesir'in entellektüel hayatının inkişafında ayrıca rol oynayacaktır.

Balıkesir'in entellektüel hayatı tam manâsiyle henüz teşekkül etmemiş ise de rüşeym halindedir ve teşkilâtlanırlmamıştır. Oldukça kalabalık olan muhtelit Lise, Öğretmen okulu, Kızsanat Enstitüsü, Ebemektebi bugün için muhitte büyük bir rol oynayamırlarsa da müstakbel kültür hayatının iskeletini teşkil etmektedirler.

Bu entellektüel duruma bir de spor faaliyet merkezi rolü ilâve olunursa Balıkesir eski

kurun Ellenistik devrinin Bergaması olacağına kaniim.

Hulâsa Balıkesir bir sanayi veya turist ve sayfiye merkezi değil civariyle münasebetleri mun tazam bir köylü ve entellektüel merkezidir.

Şehrin tipi bu suretle cemiye-tin fonksiyonlarına göre taayyün ettikten sonra plânda göz önünde tutulması lâzımgelen noktalara geçelim:

Şehir teşkilâtının şüphesiz ki bu tebarüz ettirdiğimiz vasıflara uygun olarak yapılması lâzımdır. Fakat bu vasıflara göre şehir plânı yapılırken esaslı birkaç noktayı daha nazarı itibara almak icap eder: Şehrin zenginliği, şehrin topografik vaziyeti, şehrin kâin olduğu sahanın jeolojik bünyesi, şehrin umumî sıhhatı bakımından güneş görme ve hava durumu, gerek vasıflara gerek şeraite göre şehrin umumî şekli ve yapılacağı saha şu olmalıdır:

Toplu bir şehir plânı. Yani uzunlamasına bir şehir plânı değil. Zira köylü ve entellektüel hayatı ve transit hali şehir teşkilâtının birbirinden pek uzak mesafelerde olmasına pek tahammül edemez. Bundan başka memleketin bugünkü zenginliği fazla yayılmış bir modern şehir yaratmağa yüz ve iki yüz sene zarfında da müsait değildir. Şu halde şehrin vasıflarını kaybetmeden tabiatın bahşettiği sahaya tabi olmak lâzımdır.

Müstakbel şehrin hudutları; şimalde yeni mezarlığın bulunduğu sırt, cenupta Öğretmen

BITMIYEN ŞİKÂYET

Üç yıl bitiyor; bak bugün hâlâ yaşıyorum ben
Üç yıl yaşadım; senden uzak ömrüme matem.
Hep gözyaşı döktüm, tükenip bitti mecalim.
Hergün daha bir parça kırılmış gibi halim.

Bir öksürük ahengi bütün ruhumu sarmış.
Bir hasta kadın çehresi zulmetlere dalmış
Sarmış beni baştan başa evhamı bu derdin.
Her an beni bin içli muhabbetle severdin.

Hasretle yanan sevgine koşmak ve sokulmak.
Bağrındaki sefkatle ısınmak dilerim ben.
Ruhun ısıtır ruhumu toprak bile olsun.
Kalbimdeki öksüzlüğü sildindi evel sen.

Sensiz bu uzun ömrü sürümek ne kadar zor
Gel bari hayatımdaki öksüzlüğe yar ol.
Aç göğsünü ruhum bu sıcak sevgiye muhtaç!
Geldim sana koynunda ufak bir köşecik aç.

14 - 2 - 1940 İstanbul: MEFHARET TÜZÜN

okulu, şarkta demiryolu olmalı ve şehrin hâlen tepelere doğru tırmanma vaziyetini değiştirmemelidir.

Şehrin hudutlarını çizdiğimiz bu saha dahilinde yayılmasındaki faydalara bir göz gezdirelim:

1 — Bu saha bütün modern teşkilâtlı toplu bir şehir tesis etmeğe müsait olduğu gibi muhtelif giriş ve çıkış istikametlerinin hareket noktalarının yekdiğerine oldukça yakın olmasını temin edebilir.

2 — Bu sahanın topografik vaziyeti güzel panorama ve bol güneşe elverişli olduğu gibi şehir ortasından Kazınarı deresinin geçmesi ve başlıca iki bölük bulunması su tevziatı ve kanalı zasyon işini hem kolaylaştıracak ve hem de ucuzlatacaktır.

3 — Bu saha bünye itibariyle luhki yani sonradan dolma

bir arazi olmayup heyeti umumiyesiyle volkanik ve kalkerden müteşekkil olduğundan zelzeleye karşı nisbeten daha mukavimdir. Binaenaleyh zelzeleye karşı alınacak tedbirler daha emin ve daha ucuz olacaktır.

4 — Bu saha dahilinde şehrin her tarafını güneş bol bol güneş görecektir. Yalnız bir hava vaziyeti kalıyor ki o da sair yerlerdekinden pek farklı olmadığından affolunabilir ve inşaat tarzıyla iyi bir şekle konabilir.

Şimdi, bir mimar, bir şehir mütehassısı gibi pek tekniğe dalmadan, başlıca resmî ve büyük inşaatın gösterdiğimiz vasıflara ve şartlara göre şehrin ne relerinde kurulmasının daha munasip ve faydalı olacağını izah etmek icap ediyor ki bunu başka bir yazıya bırakalım.

YAYLA KIZI Destanı

Ufkun bir köşesinde gizlenen yanık güneş...
Saçlarını yayıyor sular sanki ona eş.

Gecenin mehtabında hışıldıyan o, sular
Şimdi artık susuyor çünkü kaval sesi var.

Çangır çingir ötüyor kuzuların çanları,
Buz gibi su içerek rahat eder canları.

Çoban önde nağme ile tutduruyor şarkıyı...
«Yandım Ayşem ben sana, bırak artık cakayı»

Kınalı siyah gözler hepsi birden meliyor,
Yayladaki dumanlar gönülleri deliyor,

Şimdi artık kerpiçle yuğrulan ahşap evler,
Uykusundan uyanmış, güneşten zekât diler.

Her kapının önünde bir buzağı yatıyor.
Onlar da bu sabahın lezzetini tatıyor.

Ayağında çarıkla koşuşan Ahmet, Mehmet,
Hepsinin kollarında çalılar birer demet.

Bacalarda tütüyor hep onların dumanı.
Yayladaki genç kızlar buranın en yamanı.

Başlarında dolalı, rengârenktir yaşmaklar,
Bir elinde destisi, öbüründe oraklar.

Hepsi de dağılarak koşuyorlar dört yana.
İçiyorlar çağlayan suları kana, kana.

Tunçlaşmış vücutları gönülleri sarsıyor,
Güneş bir âciz gibi onlardan ders alıyor.

Yayla kızı demiyor! «Aman ne de sıcak var»
Çünkü onlarda derin bir neşe ve iman var.

Hedef ve ümütleri didinir çalışmakta,
Düşünceleri yalnız mes'ut yuva kurmakta.

Bükülmiyen bilekler ekinleri biçiyor,
Altın gibi başaklar boylarını geçiyor.

Zevk ile çalışarak, toplanırlar bir yanda,
Karınları acıkır! Hepsinin de bir anda.

Çıkları çözülür; zeytin, sovan, ne varsa,
«İştah açılın!» diye bir parça da pırasa,...

Ekmeğinin üzeri karınca ile doludur.
Onlar bundan iğrenmez, çünkü çok sabırlıdır.

Kırk saplı destiler ağızlara dikilir,
Damlayan sessiz sular göğüslerden süzülür.

Karınlar hep doyunca koşuşurlar dört yana,
«Haydi gidelim!» derler çamaltı sefasına,

Böylece geçirirler ateşli günlerini,
Kalplerden hiç silinmez onların neş'eleri.

Evlerine gelirken çalarlar sazlarını,
Ah... yaylanın incisi, bağı yanık kızları!

İzmir: Kemal Bayaziter

TÜRKİYEDEN BAHSEDEN Yeni bir Kitap

CEZMİ BERKTİN

Bloit kolleji sosyoloji asistan profesörü Donaltt Everett Websterin «Atatürk Türkiye» isimli yeni çıkan bir kitabı ile karşılaş-tık. Yazılarında Türkiye'yi adım adım gezdiği anlaşılan muharrir, güzel bir plânla Atatürk Türkiyesini ve inkılabını haritalarla, girafiklerle en ince noktalarına kadar bitaraf bir görüşle tetkik etmiş benziyor ve kitabı, şu cümle ile Türk halkına ittihaf ediyor: Bu kitabı muharrir ve karısı tarafından Fatmaya ve Mehmede - yani - Türk halkına ittihaf edilmiştir.

Ur. Webster «Liderlik» başlı-ğı altında yazdığı kısımda köy öğretmenine aşağıdaki yazıları tahsis etmiş bulunuyor.

BİR KÖY ÖĞRETMENİ

«Kemalist inkılabının atsız kahramanları arasında yüzlerce köy öğretmeni vardır. Onların birçokları ile görüştüm. Bu köy öğretmenlerinin ekseriyeti benim üzerimde aynı intibai bıraktılar. İsmi unutmuş bulduğum fakat şahsı gözlerimin önünde du-ran bir tanesini diğerlerinden daha canlı olarak hatırlıyorum.

Bir çok arkadaşım ile beraber günün mühim bir kısmını Çanak-kale Yarımadasının ucundaki eski Assos harabelerini gezmekle ge-çirmiştik. Behram köyüne mek-teplerin paydosu sırasında var-

dık. Bir odalı mektebin öğret-meni akşam tatilinden kalan zamanını bizimle beraber geçirdi. Evvelâ müfredat programlarına uyarak kendisinin ve talebeleri-nin yaptıkları haritaları, ev ve mektep modellerini, resimleri ve diğer eşyaları gösterdi. Sonra bildiklerini anlatarak ve grubu-muzdaki arkeolojistlerin söyle-diklerini arzuyla dinliyerek, bir zamanlar muhteşem salonların ve mabetlerin birer parçası olan taş-ların arasında bizimle beraber dolaştı Ege denizinin ve sema-nın mavilikleri arasındaki tepe-lerin çeşit çeşit renklere boyan-masından, akşam gölgeleri bu tatlı renkleri yutuncuya kadar ve herşey kaba bir silüet ha-line dönünceye kadar güneşin meydana getirdiği renkli harika-ları seyir için arkadaşlarım yere çömeldikleri zaman biz, köy öğ-retmeni ve ben, yirmi beş asırlık bir taşın üstüne oturduk. Bu es-nada, hayatı bir seher vakti ve istikbal olan olan bu insana şa-şırtıcı sualler sordum.

İstanbulda doğmuştu. Mektep hayatını birinci yılından, öğret-men okulundan mezun oluncuya kadar İstanbulda geçirmişti. Beh-rama tayini Anadoludaki ilk tec-rübesi idi. İkinci senesini tamam-lıyordu.... Köy bir kahveden bile mahrum küçük ve iptidaî bir köydü. Posta ancak haftada bir, iki defa geliyordu. Dış dün-

Gordium Dügümü

Açmağa uğraştılar - alamadan netice -

Üç yüz altmış dört yiğit «Üç yüz altmış dört gece»
Kiminin arkasında erguan harmanisi,
Kiminin kafasında gözalan elmas tacı,
Yüzlerini yakarken kışın soğuğu, sisi,
Bir kör düğüm önünde yiğitler, çekti acı.

Genç bir ath dindirdi eskilerin yasını,
Günlerce yorulmadan, saplanmadan derine,
Düğümüne elsürmeden salladı palasını...
Son verdi yiğitlerin yıllanan kederine.

Sonra seneler, çağlar geçti arka arkaya,
Gökle toprağın yüzü güneşledi, karladı...
Kıyıda dikleşirken sulara indi kaya,
Asırlara boy veren genç te ihtiyarladı.

Şimdi her yıl, bir gece, düğümüne kılıç atar,
Üç yüz altmış beşinci ak sakallı ihtiyar.

N. ÂLİ

yadan haber almak ve biraz muşki dinlemek için bir tek radyo yoktu Yarımada'nın bir kenarında olduğu için vesait nakliye de burdan geçmiyordu. Burda kendisine uygun arkadaşlık yapacak tahsilli tek bir insan yoktu. Bu köyde kendini yapıyalmız hissetmiyor muydu? Diye sordum. Hayır, o derslerini hazırladığı için çok meşguldü.

Bir sinema görmenin, bir parkta gezmenin, boğaz içinde bütün bir dünyanın ticareti gemilerle önünden geçerken, taksiler, tramvaylar caddelerde gürültü yaparken, bir gazinoda eski mektep arkadaşlarıyla laf atmanın hasretini çekmiyor muydu Evet, çekiyordu. Fakat ne zararı var. Bu çeşit vakit geçirmeler, fani

menfaatlerdi. Halbuki onun yaptığı iş, milleti için devamlı neticeler meydana getirebilirdi Köyde yegâne tahsilli genç kendisi ise ne ehemmiyeti vardı. Fakat devrim için bunun ehemmiyeti büyüktü.

Eğer vazifesini iyi yapmazsa Behram köyünün kızları ve oğlanları iyi inkılâpçı hakikî kemalist olamazlardı. İşte onun hayatı böyle idi.

Köy öğretmeni şimdiki kazandığı manevî mükâfatlar yerine ne servetin ve paranın hakim olduğu başka bir mesleği seçmemiş olduğundan memnundu.

İşte her gün Türk inkılâbının, halkla temasta olan küçük liderleri bu yaradılıştaki insanlardır »

Gıcirtılar

24/10/939

Ölgün bir dul nefesi camlarda buğulandı,
Hıçkırarak bir öksüz, beşiğinde uyandı..
Annel.. dedi, haykırdı, betbahtın kalbi yandı,
Çürük tahta sesleri gıcirtılar yaparken...

Kulağında bir akis aynen Ömerin sesi,
Dudaklarında ateş, hatırasının busesi;
Gözlerinde bir ışık aşkının merhalesi
Çürük tahta sesleri gıcirtılar yaparken..

Bahtım gibi gölgeler, gönlüm gibi kararır,
Kâbuslaşan hülyalar tufan olup kabarır;
Gözlerimi saran sis bir ümide yalvarır,
Çürük tahta sesleri gıcirtılar yaparken..

Babasına dizimde, oğluna kucağımda,
Ninniler söyledim taze gelin çağımda;
Çözemedim bir sırrı yine gönül ağımda
Çürük tahta sesleri gıcirtılar yaparken..

Aşkına pervane idin, sevgime bir kelebek
Gündüzüme bir şevkdin, geceme nazlı bebek;
Sensin hayal tahtında gülümsiyen bir melek
Çürük tahta sesleri gıcirtılar yaparken..

Ruhumda bir güneşdin, kalbimde kızıl ateş
Ömrümün baharında gönlüme bir karakış
Yapıp.. fırtınalar sevgime oldu bahşiş
Çürük tahta sesleri gıcirtılar yaparken

Ali Gül

Bir Konferans [*]

29 Mayıs 1939 tarihinde inikat eden C. Halk Partisinin beşinci büyük kurultayı münasebetile Halk evinde verilmiştir.

ESAT BUDAKOĞLU

Sayın dinleyiciler

Konuşmamızın mevzuu Cumhuriyet Halk partimizin tarihçesi, programı, çalışması ve bu güne kadar meydana getirdiği işler ve inkılâp hareketleri olacaktır.

Bu; partimizin yirmi senelik tarihini içine alan geniş bir mevzudur. Buna memleketin tarihi de diyebiliriz. Şüphesiz ki en verimli bir devri teşkil eyliyen bu yirmi senenin tarihini bir konferans mevzuuna sığdırmak mümkün değildir.

Burada sadece parti bakımından bu yirmi senenin tarihini, hepsini bir konferans mevzuuna sığdırmak mümkün olmadığından, en kısa bir şekilde nakletmeğe çalışacağım.

Bu mevzuumuza girmezden evvel umumî ve nazari olarak partinin, ne olduğunu ve filiyatda nasıl bulunduğunu en kısa bir şekilde gözden geçirelim:

Siyasî parti; bir devlet içinde bütün millî işlerin ana hatları ve yürütme şekilleri ve bunları temin eden prensipler üzerinde kanaatları birleşmiş fertlerin bir ve beraber düşündüklerini tatbik için vücuda getirdikleri teşekküllerdir.

Başka memleketlerde ve bizde siyasî partiler hep böyle memleketin yüksek menfaatları-

nı temin etmek için mi teşekkül etmişlerdir? Buna vereceğimiz cevap müsbet olmayacaktır. Çünkü bu gün partiler behemehal iktisadî maksadlar üzerine veya muayyen sınıfların menfaatlerini muhafaza etmek için teşessüs etmiş ve etmektedirler.

Acaba Cumhuriyet Halk partisi de böyle bir maksad üzerine mi teşessüs etmiştir?

Muayyen bir sınıfın menfaatlerini mi muhafaza eder? Bu suale cevap olmak üzere partimizin kurucusu ve Ebedî Şefi ATATATÜRK'ÜN (1923) de Halk fırkasını tesis etmezden evvel bu maksatla memleket dahilinde yaptığı seyahatla Balıkesir ve İzmitte fırka mevzuu üzerinde söylediği sözleri tekrarlıyacağım.

Atatürk diyordu ki: "Halk fırkası dediğimiz zaman bunun içinde bir kısım değil bütün millet dahildir. İsmi frka olan halk teşekkülünden maksad millet evlâdından dir kısmına, ahali sınıflarından bazalarına, diğer evlâd ve sınıfların zararına menfaatlar temin etmek değildir. Belki bunlardan ayrı ve hariç olmayup halk namı altında bulunan umum milleti müşterek ve müttehid bir surette, müşterek ve umumî hakikî refahı isal için faaliyete geçirmektir. Bence milletimiz yekdiğerinden çok

farklı menfaatler takip edecek ve bu itibarla yekdiğerile mücadele halinde buluna gelen muhtelif sınıflara ayrılmış değildir. Binaenaleyh Halk fırkası meselesini bütün sınıfların haklarını terakki ve ve saadet varisitalarını temine hasredecektir. Görülüyor ki, Atatürk'den dinlediğimiz gibi Cumhuriyet Halk Partisi muayyen bir sınıfın menfaatlerini muhafaza için kurulmuş değildir. O bütün memleketi içerisine alan bir teşekküldür. Hususiyeti de bundan ileri gelir. Bizde teşekkül etmiş fırkalardan en bariz farkı da bu hususiyettedir. Siyasî parti hayatında bilhassa üzerinde durulmağa lâyık bir nokta daha vardır. O da Şefin parti hayatındaki mevkii ve rolüdür. Şef siyasî fırkanın bütün ana düşüncelerini, iradesini yapış kuvvetini ve şerefini temsil eder. Partimiz bu bakımdan en mes'ud bir teşekküldür. Çünkü o ilk Şefini (1919) mayısında Anadolu'ya geçmiş olan büyük Atatürk'ün dâhî ve kahraman şahsiyetinde bulmuştuk. Atatürk taşıdığı vasıfları itibarıyla dünya üzerinde mevcut şeflerin en üstünü ve en başında geleni idi.

Bu kısa olan mukaddimeden sonra esas mevzumuzu temas edelim:

Cumhuriyet Halk Partisi nasıl ve ne zaman kuruldu?

(1919 Mayıs'ında Samsun'a çıkan Mustafa Kemal malum olan o günkü vaziyetin dehşet ve vehametini karşısında, memleketin zararına çalışanlar hariç, bazı mantakalarda halâs çarelerini

düşününen fakat faaliyet sahaları ve hedefleri mahdud ve mevzii kalan muhtelif teşekküllerle karşılaştı. Edirne havalisinde Trakya-Paşajlı, Şarkta Vilâeti Şarkıyye müdafaai hukuk, Trabzon'da Muhafazai hukuk, İzmir ve civarında reddi ilhak namında teşekküller vardı. Mustafa Kemal bu dağınık fakat hepsinin gayesi millî olması itibarıyla bu noktada müttehid olan Anadolu ve Rumeli teşkilâtı milliyesini tevhit ederek bir merkezden temsil ve idare eylemek üzere Sivas'da umumî bir hey'eti milliyeye toplamağı düşündü ve bu maksadla harekete geçti. 4 Eylül 1919 perşembe günü saat ikide Sivas kongresi Mustafa Kemal'in bir nutku ile açıldı. Kongre yedi gün devam etti. 7 Eylül tarihindeki içtimasında, daha evvel Mustafa Kemal'in şahsî otorite ve itibarı sayesinde Erzurum'da toplanmış olan Vilâyeti şarkıye cemiyetinin kongresinde tesbit edilen esaslara müstenid ve bütün memlekete şamil bir cemiyet teşkil edildi. Ve nizamnamesi tanzim olundu. Bu nizamname ile teşekkül eden cemiyete "Anadolu ve Rumeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti" namı verildi. İşte Cumhuriyet Halk Partisinin temeli bu kongre ile atılmış oluyordu. 7 Eylül 1919 tarihini halk partisinin teşessüs tarihi olarak da kabul edebiliriz. Esasen bu kongre Cumhuriyet halk partisinin ilk büyük kurultayı olarak kabul edilmiştir. Bu Kurultayın seçtiği hey'eti tesmiliye-ki bunun başında Atatürk bulunuyor-

[*] Daha önce birazı basılmıştı. Tekrar edilmek zarurî görülmüştür.

du - Türk vatanını istiklâl ve hürriyetine eristirmeye kadar Kemâlî muvaffakiyetle çalıştı. Onun faaliyeti iledir ki 23 nisan 1920 de Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldı. Ve nihayet birbirini takiben birinci, ikinci İnönü muharebeleri, Sakarya muharebesi ve son 30 Ağustos Baş kumandan muharebesi de zaferle neticelendi. Ve Türk vatani düşman istilâsından kurtuldu.

Müdaai Hukuk cemiyetinin esas vazifesi burada bitiyordu. Çünkü cemiyetin o zaman tek gayesi vardı. Düşmanı yurtdan atarak hakikî istiklâlini kazanmak. Bu ise husul bulmuştu. Bundan sonra önümüzde bıraktığımızdan daha fazla çalışılması icab eden faaliyet sahaları açılmıştı. O güne kadar zarurî olan umumî siyasî cemiyet şeklinin artık devam edemeyeceği görülüyordu kanaatlar arasında ciddî ve samimî bir tasnif yapılması lüzumu bir ihtiyaç halinde hissediliyordu. Önümüzde açılan geniş sahada çalışabilmek için kuvvetli; mütecanis; ve mütesanit bir siyasî teşkilâta lüzum vardı. Memleketin hakikî emel ve ihtiyaçlarına tamamen uygun bir sulh imkânı hasıl olduktan sonra mazi zayıfatını az zamanda sürat ve emniyetle telâfi etmek mecburiyeti vardı. İşte bu lüzum ve zaruretlere müdaai hukuk cemiyetinin yeni bir isimler siyasî bir fırka halinde görünmesini icab ettirdi. Gazi Mustafa Kemal böyle bir fırka teşkilini düşündü. Ve bu düşüncelerini o zaman çıkan Hakimiyeti Milli-

ye ve Yedigün gazetelerini 7 kânunuevvel 1922 nüshasında bütün memleket münevverlerine, mütefekkirlerine ve halkına hitaben bir beyanname ile neşir ve bu hususta mütalâalarını bildir-meğe davet etti. Ve bir müddet sonra bu maksatla memleket dahilinde seyahata çıktı. Bu mevzu üzerinde bütün memleket halkı ile temas etti. Ve fikirlerini münakaşa kabul ederek izah ve müdafaa etti.

Gerek bu seyahatten ve gerek tahriren mütalealarını bildirenlerden edindiği intiba üzerine 8 nisan 923 de noktai nazarlarını dokuz umde halinde tesbit ederek ikinci Büyük Millet Meclisinin intihabı esnasında neşir ve ilân etti. Bu umdeler bilahare fırkanın teşekkülünde esas olmuştur.

9-ağustos-1923 de Müdafai Hukuk cemiyeti halk fırkası namını alarak yeni siyasî bir teşekkül oldu. 9 eylül-1923 de de dokuz umde esasına dayanan nizamnamesi kabul edildi. Ve tahminen bir sene sonra da 10-teşrinisani-1924 de kendi eseri olan CUMHURİYET ismini de başına alarak, «Cumhuriyet Halk Fırkası» olmuştur.

Parti mizin teşekkül tarjhin böylece hülâsaa ettikten sonra 19 mayıs-1939 dan sonra bu güne kadarki inkılâp hareketlerine geçeceğiz:

Büyük münakaşaları davet eden ilk teşkilâtı esasiye kanunu Büyük Millet Meclisinin 20-kânunusani-1921 tarihli celsesin-

de kabul edilmisti. Bu kanuna göre hakimiyet hilâkaydû şart millete geçiyordu. Halbuki o tarihte İstanbulda oturan ve hâkimiyetin şahsında olduğunu zanneden bir padişah ve bir saltanat müessesesi vardı. Bu madde ile kendilerinde mevcudiyetini vehmettikleri hakimiyet kendilerinden alınmişti. Fakat şeklen yaşıyordu. Nitekin İtilâf Devletlerinin Büyük Millet Meclisi hükümeti ile İstanbul hükümetini de Lozana daveti üzerine bunun resmen ilgası sırası geldi. 1-teşrinisani-1922 de lâğvedildi. Buna göre, Hilâfet saltanattan ayrılıyor, muayyen selâhiyetle ve muvakkat zaman için ibka ediliyordu. Saltanatın ilgasından sonra hiyaneti herkesçe bilinen Vahdettin 17-teşrinisani 1922 akşamı bir İngiliz harp gemisi ile İstanbuldan kaçtı. Artık İstanbulun idaresi de tamamen Büyük Millet Meclisi hükûmetine geçmişti.

Müzakerelere başlanmış olan Lozan muahedesinin de çok çetin mücadelelerden sonra 24-temmuz-1923 de İsmet İnönü eli ile imzalandığını görüyoruz. Artık bu ahidname ile istiklâlimiz bütün milletlerce tanınmış oluyordu.

Saltanatın ilgasından sonra hükûmet merkezinin neresi olacağı bir mesele halini almıştı. Ve nihayet 13-teşrinievvvel-1923 tarihli kanunla Ankara hükûmet merkezi olarak kabul ediliyor. Ankaranın hükûmet merkezi ilân edilmesi ondan on yedi gün sonra 29 teşrinievvvelde vukubulan

Cumhuriyet ilânına doğru atılmış ilk adımdan başka birşey değildi. Nitekim 29 teşrinievvvel günü sabah ve öğleden sonra olmak üzere Fethi beyin reisliğinde toplanan fırka grubu Cumhuriyetin ilânını kararlaştırıyor. Ve o gece saat 8,5 de bir kânnula hükûmetin şekli Cumhuriyet olarak kabul ediliyor. Ve on beş dakika sonra da Gazi Mustafa Kemal ilk reiscumhur olarak ittifakla seçiliyor. Ve bu bütün memlekete ilân ediliyor. Bu suretle üç senedenberi adı söylenmeden filen mevcut olan Cumhuriyet rejimi kanuniyet keshbetmiş oluyordu.

Bu tarihte İstanbulda bir hilâfet müessesesi ve onun başında da hanedana mensup bir hilife bulunuyordu. Cumhuriyetin ilânından sonra bu müessesenin mevkiji ne olacaktı? Bu müessese artık göze batar bir hal almıştı. Türkiyede asırlardanberi manası kalmamış olan bu müessese daha yaşayacak mıydı? Elbetteki Cumhuriyet için bir tehlikeye olabilecek olan bu müessese nin de yıkılması sırası gelmişti. Gazi Mustafa Kemalın gösterdiği lüzum üzerine 2-mart-1934 de parti gurubunda hilâfetin, şer'iyye ve evkaf vekâletlerinin lâğvı, tedrisatın tevhide ittifakla kabul olunuyor. Ertesi gün de Büyük Millet Meclisinde kanunlaştırılıyor. Bunu 8 nisanda şer'iyye mahkemelerinin kaldırılması takip ediyor. Bu suretle bu heyûlânın bütün müesseseleri ve zihniyetleri ile birlikte tarihe

Yaşanmış vak'alarından :

Talebe ödevlerinden.

ÖLDÜREN HABER

1939 Yılı, ağustos ayının çarşamba günüydü. O urmuş kahve-altı yapıyorduk, kapı çalındı. Derhal koştum:

— Kim o? Diye bağırdım. Telâşlı bir sesin:

— Aç! Dedğini duydum, kapıyı açınca, otuz beş yaşlarında, sarışın, orta boylu bir adam ile karşılaştım:

— Arzunuz! dedim.

— Baban ansızın ölmüş!

— Kamçılanmışa döndüm Bir deli gibi adamın suratına kapıyı kapadım, şimdi bu acı haberi anneme nasıl duyuracaktım?.. Akli-ma durgunluk gelmişti. Mantığım işlemeğe başlayınca idareye karar verdim:

— Anne, dedim, babam on lira istemiş, derhal götürecekmisin. Annem suratına dikkatli, dikkatli baktı.

— Aaa! Necmi, ne o? Benzin atmış, dudakların titriyor; sen bana bir muziplik yapacak-

devrolunmuştu. Sırası gelen her köhne müessese ve geri zihniyet birer birer yıkılıyor ve yerini asrın icablarına ve millî ihtiyaçlarımıza uygun modern müesseselere bırakıyordu.

24 ağustos 1925 sabahı Ankaralıları Gazi Mustafa Kemâli Ankarada göremediler. O, sabahın beşinde sessizce ve kimseye haber vermeksizin Ankaradan ayrılmış ve inkilâp sürprizlerinin

sın galiba.. Zaten sen yalan söyledin mi bu şekilde heyecanlanırsın, doğru söyl.. Dedğin sahi mi?..

— Yok anne, köye parayı ben götürecekmisim de ondan.. Şeyy. Şey İşte...

— Korkuyorsan götürme.

— Hayır, korkmuyorum, götüreceğim; Çünkü babam çabuk istemiş.

— Peki, al götür amma çabuk gel!

— Çabuk gelmeğe gayret edeceğim; fakat Selimiye köyü buraya biraz uzakcadır; geç kalırsam sakın merak etmeyin.

— Ha, neyle gideceksin?

— Muhtarın arabası ile..

— Ya gelirken?

— Orasını kestiremem; herhalde babam düşünmüştür.

Kelimeler ağzımda tuhaf bir şekil alıyor, heyecanım saklanamıyordu.

— Ne oluyorsun Necmi?

Annem de garip bir heyeca-

den birini daha vermeğe hazırlanmıştı. Akşama doğru Kastamonuya vasil olduğu haberi alındı. Gazi Mustafa Kemâli karşıla-mağa gelen Kastamonulular onu ilk defa elinde bir Panama şapkası olduğu halde otomobilden inerken gördüler. Herkes onun cazibesine kapılmıştı. Başlardaki bütün fesler çıkmıştı.

— Sonu Var —

nın tesiriyle boğuluyordu. Güldüm ve:

— Anne, nasıl rol yapıyorum? Diye işi lâtifeye döktüm.

— Hay allah iyiliğini versin, şimdi onun sırası mı? Al parayı da babana çabuk götür, dikkat et ha! Kaybedersen karışmam.

— Peki, peki!..

Evden kendimi dar attım ve bir koşuda Kösenin hanını tuttum. Kösenin asıl adı Hüseyindir. Yerinde bulamadım, gittikçe ızdırabım artıyordu.

Köseyi, Kabasoğanın dükkânında buldum. Muhabbet ediyorlardı; beni görünce:

— Ne var vekilharç? diye sordular. Meseleyi anlattım; onlar da hayrete düştüler:

— Bunu kim söyledi. Diye âdeta haykırdılar.

Şahsını tarif ettim. Güldüstüler. Alıklaştım. Dediler ki:

— Oğlum, inanma, onun lakabını bilir misin?

— ?..

— Kırkyalan!..

Amma, içim kaynıyor, yerim de duramıyordum. Köse sordu:

— Peki, benden ne istiyorsun?

— En güçlü hayvanını.. Babama gideceğim. Görmeliyim onu.

— Olur, sana Ahmedin kışrağını vereyim, Çok hızlıdır!

At geldi, atladım; yürüttüm. İnhisarlar dayresinin hizasına geldim, atı mahmuzladım. Şimdi at, at değil bir kuş kesilmişti: Yavrusu bir köpek önünde kalmış, onu kurtarmak isteyen bir ana kuş gibi.. Bu hızla Çayır-

hisarı, Üzümcüçayını geçtim, bir hamlede Pamukçu köyüne ulaşıverdik. Selimiye'yi bulmak pek kolay oldu.

Caminin karşısındaki kahvenin önünde durdum. Birçok köylüler dertleşiyordu.

Sordum:

— Tapıcı İsmail burda mı?

Bir köylü:

— Hayır, şey şey hıh.. Dediydi, Ahmet, tapıcılar nereye gitti?

— Hakkının tarlasına.

Ben atıldım:

— Beni oraya götürür müsün?

— Hay hay, gidelim.

Yüreğime su serpildi. Ne de olsa içim içime sığmıyordu. Çok şükür, babamı gördüm, o kadar sevindim ki, bunu anlatmak kabîl değil.

Babam beni o şekilde görünce:

— Ne o, diye telâşlandı, evdekiler birşey mi oldu?..

— Yok... Kırkyalan seni öldü. Diye söyledi de..

— Hay muzip herif hay; haydi Necmi haydi git, dinlen, çabuk git, annen evde merak eder.

Biraz dinlendikten sonra demin gözümün görmediği yerlerden meşe ile döndüm. Eve uğramadan Kırkyalanın evine gittim ve:

— Babam, mezardan haber yollamış; sen de çabuk gidecekmisin, seni bekliyor. Çabuk git haa... Diye bağırdım.

Lise : II. G. 288
NECMEDDİN ETİK

Hava Tehlikesi Zamanında Bombalar ve Zehirli Gazlardan Korunmak için Halkın yapması icabeden işler

(Aşağıda yazılı tavsiyeleri ezberleyiniz ve eviniz halkına da öğretiniz)

— Geçen sayıdan mabat —

Bu gazla hastalananlara katiyen **SUNİ TENEFFÜS** yapılmaz ağız ve burnuna ıslak mendil kapatıldıktan sonra (maske olursa tabii daha iyi) yürütmeden konuşturmadan sedye ile derhal ilk **SIHHİYE** yardımcılara ve sıhhiye **MERKEZLERİNE** götürmelidir.

D — YAKICI GAZLAR: Bunlar insanın derisini yakarak yara yaparlar. Tıbbi hardal gibi kokarlar bu koku sarımsak kokusanada benzer. Bu gazın adına **İPERİT** derler zeytin yağı gibi mayidir. İnsanın gözüne damlarsa kör eder. derisine damlarsa büyük yaralar açar. Buharı koklanırsa sesini kısar sonra boğucular gibi öldürür yere damlarsa haftalarca yerde kalır. Basılırsa ayak kabından geçerek tabanında yaralar açar: Elbiseden kumaştan geçer. Bulunduğu yere el sürülürse elde yara yapar. Bu gaza karşı korunmak için derinize deydiği, damladığı yere **ON DAKİKA** içinde **KİREÇ KAYMAĞINI** suda ezerek sürünüz kireç kaymağı leke çıkarmak için kullanılan kokulu kireç kaymağıdır. Bu yoksa damlasını yaymadan pamukla veya bezle alınız. Damla yerini **PERMANGANATLI** su ile veya gaz bezi ile sildikten sonra sıcak sabunlu su ile bolca yıkayınız.

Birde **GAZ ELBİSELERİ** vardır. Bunlar giyilince iperite karşı insani korur. Bu elbise yoksa muşamma veya yağmur geçirmeyen pardesüler de biraz koruyabilir.

E — ÖLDÜRÜCÜ GAZLAR:

Bu gazlar havadan hafif oldukları için açık havada çabuk uçarlar. Ve az tesir ederler. Kapalı yerde tesirleri pek müthiştir. Acı badem kokusuna benzer kokuları vardır. Bir kısmının hiç kokusu yoktur. Bu gazlarla hastalananlara **SUNİ TENEFFÜS** yapmak şarttır. Hastayı hemen sıhhiyecilere haber vermelidir.

22 — Gazlara karşı en iyi korunma vasıtası MASKEDİR kızılây cemiyeti tarafından satılan **HALK MASKELEİ** [6] lirayadır. Bir insanı 20 **DEFA** gaz taarruzdan korur süzgeci değiştirilince yine 20 **DEFA** korur. Şu halde her 20 taarruzdan sonra süzgeç değiştirmek lazımdır. Bu maskeler üç boydudur. Böyüğü 1, ortancası 2, küçüğü 3 numaradır. Maske alamıyacak olanlar sekiz on katlı bir **TÜLBENT** dikip hazırlamalı ve tehlike anında **SODALI SUYA** veya **ADİ SUYA** veya bunları bulamassa **İDRARA** batararak ağız ve burnuna sıkıca tutmalıdır.

(Sonu var)

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Türkçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18) — Yağcılar ve Savaştepe mânileri.
- 19) — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar
- 21) — Halkiyat

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilirmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elaziz	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Gireson	Aksu	»
Isparta	Ün	»
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâs	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ülker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Orta yayla	»
Yozgat	Bozok	15 günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	3 Ayda bir